

(POLİTİKA)

soğuk savaş'tan, 'sıcak savaşa'

NATO ve Türkiye

ŞABAN İBA

Kuzey Atlantik İttifakı (NATO) 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrasında oluşan Sovyet Bloku'nun Avrupa için oluşturduğu tehdide karşı, 4 Nisan 1949 tarihinde 12 devlet (ABD, İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, Kanada, İzlanda, Norveç, Danimarka, Portekiz, İtalya) tarafından kuruldu. NATO'ya 1952 yılında Yunanistan ve Türkiye, 1955 yılında Federal Almanya, 1982'de İspanya katıldı.

Federal Almanya'nın NATO'ya katılmasının ardından aynı yıl, 14 Mayıs 1955'de Sovyetler Birliği, Polonya, Doğu Almanya, Macaristan, Çekoslovakya, Arnavutluk, Romanya tarafından Varşova Paktı kuruldu. Böylelikle Avrupa'da Doğu-Batı Bloku şeklinde iki kutuplu bir askeri cepheleşme oluştu ve dünyada Soğuk Savaş dönemi başladı.

Sovyetler Birliği'nde M. Gorbaçov'un başlattığı 'Glasnost' ve 'Preteonika' sürecinin başarısızlıkla sonuçlanmasından sonra Sovyetler Birliği ve Doğu Avrupa ülkelerinde reel sosyalizm yıkıldı. 5-6 Temmuz 1991'de Varşova Paktı ülkeleri "Avrupa ile bütünleşme" adıyla bir protokol imzalayarak Varşova Paktı'nı dağıttılar. Böylelikle 40 yıllık bir dönemi kapsayan Doğu-Batı arasındaki ideolojik, politik ve askeri bölünme ve bu durumun yarattığı Soğuk Savaş ortadan kalktı.

Bu durum başta ABD olmak üzere, Batı bloğunu temsil eden kapitalist-emperyalist devletler tarafından, reel sosyalizmin iflası ve kapitalizmin başarısı olarak değerlendirildi. Bu büyük değişikliğin yarattığı yenedünya koşullarını da, "Yeni Dünya Düzeni, Globalizm, Küreselleşme" adlarıyla teorize eden emperyalistler ideolojik, politik, ekonomik, askeri, kültürel vb. çok yönlü saldırılar başlattı.

Bu süreçte NATO stratejisinde köklü değişiklikler yapıldı. NATO'nun 7-8 Kasım 1991 Roma Zirvesi'nde NATO'nun yeni Stratejik Konsepti kabul

edildi. Bu Konseptte, "dünyanın tüm uluslarının güvenliğine ve istikrarına yönelik kitle imha silahlarının yayılması, etnik çatışmalar, din ve mezhep çatışmaları, terörizm, uyuşturucu trafiği ve kitle-sel göçler" gibi küresel tehditlere öncelik verildi.

Roma Konseptine göre NATO, yeni konjonktürde kendisini dağıtmak yerine yeni bir genişleme süreci başlattı. 4 Nisan 1999'da yani, NATO 50. kuruluş yıldönümünde başlatılan genişleme süreciyle Polonya, Macaristan ve Çek Cumhuriyeti'nin katılımıyla üye ülke sayısını 19'a yükseltti. Son olarak NATO'nun 60. kuruluş yıldönümü zirve toplantısında Arnavutluk ve Hırvatistan'ında alınmasıyla bu sayı 28'i buldu. 21'ini AB ülkelerinin oluşturduğu 28 üyesiyle NATO kuruluşundaki üye ülke sayısının iki katından daha bir üyeye ulaştı.

NATO Soğuk Savaş dönemi boyunca bir savunma ittifakı olarak kendini gösterdi, ama saldırı gücü olduğunu da her fırsatta hissettirdi. Kuruluşundan 50 yıl sonra ise Soğuk Savaş örgütünden, Sıcak Savaş gücüne dönüştü. Bu yeni stratejik Konsept doğrultusundaki en kapsamlı saldırısını Yugoslavya'nın parçalanmasında gerçekleştirdi.

NATO bu yeni Konsept'e göre, uluslararası ve bölgesel sorunlara müdahale etmeye ve ikinci bir genişleme süreci başlatarak küresel stratejilerini uygulamaya başladı. Konsept'in son cümlesinde ifade edildiği gibi NATO, "tek merkezli ve tek sistemli" bir dünya gezegeni yaratmayı hedefleyerek emperyalist-kapitalist kampın dünya jandarmalığı görevini üstlendi.

Türkiye'nin Üyeliği

18 Şubat 1952 yılında Yunanistan ile birlikte

üyeliğe kabul edilen Türkiye, NATO'nun 15. üyesidir. Türkiye NATO'ya Soğuk Savaş koşullarında stratejik konumu nedeniyle alınmıştır. Türkiye diğer üye ülkelere göre NATO üyeliğini "milli bir mesele" haline getirmiş ve tüm geleceğini ona bağlamış tek ülkedir. Hatta sorun öylesine fetişize edilmiştir ki, o yıllarda çocuğunun adını NATO koyan Türk subaylarına rastlanmış ve halk arasında "NATO kafa, mermer kafa" gibi espriler üretilmiştir.

Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra Türkiye, NATO'ya alınmasının nedenlerinden daha önemli olan jeostratejik ve jeopolitik bir konum kazanmıştır. NATO'nun "genişleme ve alan dışı" müdahalelere yönelme" süreci Soğuk Savaş'tan Sıcak Savaşa doğru bir dönüşüme yol açmıştır. Bu değişimin/dönüşümün asıl nedenlerinden biri olan küreselleşme perspektifi NATO'nun en eski üyelerinden olan Türkiye'nin yeni konumunu da belirlemiştir.

Türkiye, bu yeni konjonktürde Balkanlar'dan Kafkaslara, Orta Doğu'dan Orta Asya'ya kadar olan bölgenin kilit ülkesi haline gelmiştir. Ulusal, sınıfsal, etnik, dinsel ve kültürel dinamikleriyle karmaşık bir fay hattı oluşturan bu bölge, aynı zamanda küresel stratejilerin odak noktası olmuştur.

NATO'nun en sadık ve güçlü müttefiki olan ve AB üyeliğini kazanmaya çalışan Türkiye, Balkan Savaşı, Körfez Savaşı, Afganistan'ın ve Irak'ın işgali gibi olaylarda etkin rol üstlenmiştir. Bakü-Ceyhan, Transhazar petrol ve doğal gaz boru hatları ile önemi giderek artan Türkiye bu süreçte kendi stratejik konumunun bilinciyle davranmaya başlamıştır. Başka bir ifadeyle Türkiye ABD'nin de desteğiyle bölgesel güç olma yarışına girerek kendini AB'ye daha kolay kabul ettirmeye çalışmıştır.

(POLİTİKA)

Clinton döneminde başlayan ve Bush'un bölgedeki saldırgan politikalarıyla devam eden ve şimdi Obama'nın Türkiye'ye gelişiyle yeniden güncellenen Türkiye'nin bölgedeki rolü yeni bir aşamaya gelmiştir. Türkiye artık ABD'nin ulusal güvenlik stratejilerine ve NATO'nun yeni küresel konseptine dayanan beklentiler doğrultusunda kendisine verilen görevleri layıkıyla sürdürmeye başlamıştır.

Türkiye, sadık bir üyesi olarak NATO içinde ABD'den sonra en fazla asker besleyen ve bölgedeki stratejik konumuyla etkili bir güçtür. NATO'ya üye olduğu dönemden farklı olarak bölgede daha etkili bir güç haline gelen Türkiye'nin bölgede üstlendiği roller artmıştır. Türkiye bu yeni dönemde Körfez Savaşı, Çevik Güç'ün konuşlandırılması, Irak'ın bombalanması ve işgalinden; Bosna ve Hersek'te asker buldurmasına, NATO'nun Yugoslavya savaşına katılmasına, Arnavutluk, Makedonya ve Bulgaristan'da asker buldurmasına; Kafkaslara doğrudan veya dolaylı yollardan karışmasından, Çin'in stratejik Uygur ve Sincan bölgelerine elini uzatmasına kadar, karmaşık ilişkiler içine girmiştir.

ABD-İsrail-Türkiye arasında oluşan yeni stratejik işbirliği ise, bölgedeki hegemonya mücadelesinin boyutlarını göstermektedir. Türkiye Balkanlardan Kafkaslara ve Ortadoğu'ya kadar tarihi, etnik, kültürel ve dinsel ayak izlerinin peşinden gitmektedir. Bunun farkında olan ABD, iyi silahlanmış ve istikrarlı bir Türkiye olmaksızın bölgede hiçbir hedefine ulaşamayacağını bilincindedir

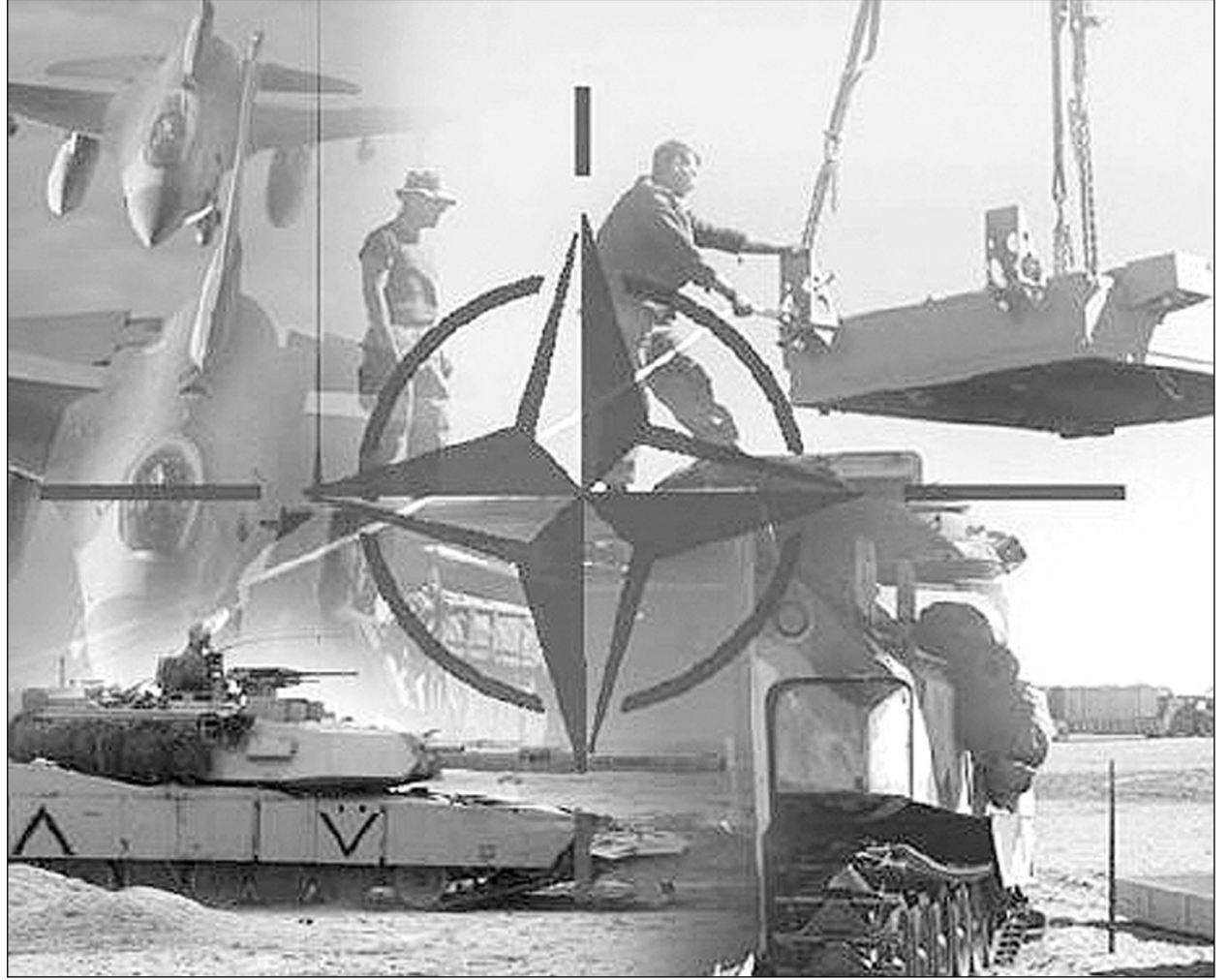
NATO Konseptleri ve MASK

Türkiye, üyeliğe kabul edildiği günden beri NATO'nun tüm askeri ve politik stratejik, taktik konseptlerinin muhatabı ve asli unsurudur. Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanan Türkiye'nin Milli Askeri Stratejik Konsepti (MASK) NATO'nun konseptlerine göre oluşturulmaktadır. MASK, NATO'daki değişikliklere göre her seferinde yeniden düzenlenmekte, yani güncelleştirilmektedir. MASK'a göre hazırlanan ve Milli Güvenlik Kurulu'nda onaylanarak yürürlüğe giren Milli Güvenlik Siyaset Belgesi (MGSB)'de bu konsept'e (MASK) göre hazırlanmaktadır. MGSB ise, yasama, yürütme, yargı başta olmak üzere devletin tüm kurum ve kuruluşları için devletin gizli anayasası niteliğinde bir belgedir.

Bütün MGSB'ler bu prosedüre göre hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur. MASK'ın tehdit öncelikleri de NATO Konsepti'ndeki tehdit sıralamalarının ve önceliklerinin ulusal düzeye indirgenmesi şeklinde yapılmaktadır.

Türkiye'deki tüm askeri müdahaleler NATO Konseptlerine göre ve özellikle NATO'nun patronu ABD'nin onayı ile yapılmaktadır. 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül ve 28 Şubat müdahalelerinin hepsi için bu geçerlidir.

Devletin Kürt özgürlük hareketine karşı tutumu da NATO Konseptlerine dayanmaktadır. NATO'nun 1991 Konsepti'nde "etnik çatışmalar" tehdit öncelikleri sıralamasında birinci önceliği almıştır. 1992 tarihli MGSB'de bu ilke benimsemiş

ve Kürt özgürlük hareketine karşı ABD ve NATO'nun desteğinde çok yönlü ve sistemli bir saldırı başlatılmıştır.

Türkiye'nin Suriye'yi tehdit ederek A. Öcalan'ın ülke dışına çıkarılması ve ardından yakalanarak Türkiye'ye getirilmesi ABD'nin/NATO'nun yeni küresel stratejilerine göre yapılmış bir komplodur.

Ecevit'in koalisyon hükümetinin yıkılması ve ardından yapılan erken seçimle AKP'ye iktidar yolunun açılmasının da bu konsept'e göre yapıldığı bilinmektedir.

Türkiye'nin Kürt Hareketine karşı tutumundan Ermenistan sorununa, Kıbrıs'tan Musul ve Kerük'e kadar bütün politikaları NATO Konseptlerine dayanmaktadır.

Sonuç yerine

Uzun dönem boyunca bir savunma ittifakı olarak faaliyet gösteren NATO, aynı zamanda bir saldırı gücü olduğunu her fırsatta hissettirmiştir. Ancak kuruluşundan 50 yıl sonra Soğuk Savaş örgütünden 'sıcak savaş' gücüne dönüşmüştür.

Şimdi, yani 60. kuruluş yılının kutlandığı günümüzde 28 ülkenin üye olduğu dünyanın en büyük ve güçlü savaş örgütü haline gelen NATO, uluslararası ve bölgesel sorunlara müdahale ediyor. NATO bu yeni konsept'e göre, 1999 konsept'ini son cümlesinde ifade edildiği gibi NATO, "tek merkezli ve tek sistemli" bir dünya gezegeni yaratma amacıyla emperyalist-kapitalist kampın dünya jandarmalığı görevini üstleniyor.

Türkiye ise içinde bulunduğu bölgenin jeostratejik ve jeopolitik konumuna uygunu olarak ileri bir karakol görevini sürdürüyor. Bu bağlamda bölgenin en etkili NATO gücü olarak Genişletilmiş Büyük Ortadoğu Projesi'nin eş başkanlığını yapıyor.

NATO'nun Soğuk Savaş sonrasındaki 'genişle-

me ve alan dışı müdahalelere yönelme' şeklinde ifade edilebilecek olan dönüşüm süreci, doğal olarak Türk Silahlı Kuvvetleri'ni de etkilemiştir. Bu bağlamda TSK teşkilatlanmasında, eğitim ve öğretiminde, modernizasyonunda, ulusal ve bölgesel güvelik ortamını şekillendirmede önemli değişiklikler yapmıştır.

Buna göre, Kara Kuvvetleri'nde Tümen ve Alaylar kaldırılarak Tugay-Tabur yapılanmasına geçilmiş ve böylelikle daha esnek ve hareket kabiliyeti yüksek kuvvet yapısına kavuşturulmuştur.

NATO Konseptleri doğrultusunda değişen güvenlik ortamının ihtiyaçlarını karşılayacak yeniden yapılanma programlarıyla bazı muharip tugaylar iç güvenlik tugaylarına dönüştürülmüş ve jandarma yeniden örgütlenmiştir.

Özel Harp Dairesi'nin adı Özel Kuvvetler Komutanlığı olarak değiştirilmiş ve 'iç savaş' koşullarına göre yeniden düzenlenmiştir. NATO'nun 'barışı destekleme' adıyla gerçekleştirdiği askeri müdahaleler için yeni birlikler oluşturulmuş ve bu bağlamda İstanbul'daki 3. Kolordu Komutanlığı NATO ordusu haline getirilmiştir.

NATO'nun 60. yılının kutlandığı Strasbourg-Kehl zirvesinde kabul edilen yeni konseptte NATO ile AB'nin ortak değer ve stratejileri bütünleştirilmiştir. Özellikle Fransa'nın NATO'nun askeri yapısına dönmesi ve küresel işbirliğinin vurgulanması AB'nin ve AB'nin doğudaki sınırını oluşturan Türkiye'nin de önemini artırmıştır.

Sonuç olarak soğuk Savaş'tan sonra 'sıcak savaş' örgütü haline gelen ve genişlemesini sürdüren NATO'dan çıkılması ve bu kirli savaş örgütünün feshedilmesi için enternasyonalist bir duyarlılıkla mücadele edilmesi unutulmaması gereken devrimci bir görevdir.